श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीजानकीवल्लभायनमः ॥ ततोजगन्मंगलमंगलात्मनाविधाय
नारायणकीर्तिमुत्तमाम् ॥ चचारपूर्वाचरितंरघूत्तमोराजर्षिवर्यैरपिसेवितंयथा ॥१॥
सौमित्रिणापृष्ठउदारबुद्धिनारामःकथाःप्राहपुरातनीःशुभाः ॥ राज्ञःप्रमत्तस्यनृ
गस्यशापतोद्विजस्यतिर्यक्त्वमथाहराघवः ॥२॥ कदाचिदेकांतमुपस्थितं
प्रभुंरामंरमालालितपादपंकजं ॥ सौमित्रिरासादितशुद्धभावनःप्रणम्यभ
क्त्याविनयान्वितोऽब्रवीत् ॥३॥ त्वंशुद्धबोधोसिहिसर्वदेहिनामात्मास्यधी

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri

राम
२

परमेतिमदिमहृद्ववेनेत्तु भक्तिः ॥ इति श्रीमदध्यात्मरामायणे उमामहेश्व
रसंवादे उत्तरकांडे रामगीता नाम पंचमोऽध्यायः ॥ समाप्तः ॥ शुभमस्तु ॥ श्री
मोहनकी प्रति गीता सो पढै सुनै तिन्है कहै सीताराम पहुंचै वह हरि निकै
न ॥ नमामि रामं रघुवंशनाथं नमामि सीतां जनकात्मजा वै ॥ नमामि देवं
लक्ष्मणं च वंदे शत्रुघ्नभरतं रामप्रियं च ॥ नमामि भक्तं रिपुसूदनं च तथा दश
रथमनो भूपवरं उक्तानि नमानि मेघवर्ण मेनंद विशोभित रूप्रलम्य रामराम

गीता
२
ननमकार

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri

शरीरोद्भवहेतुराहताप्रियाप्रियौ तौ भवतः सुरागिणः धर्मेतरौ तत्र पुनश्शरीरकं पुनः
क्रियाश्च कर्म दीयते भवः ८ अज्ञानमेवास्यादि मूलकारणं प्रधानमेवात्र विशेषो विधी-
यते विद्यैव तन्नाशविधौ पटीयसी न कर्म तज्जं ह्यविरोधमीरितं ९ अज्ञानना-
शे न च रागसंक्षयो भवेत्ततः कर्म सदोषमुद्भवेत् ततः पुनः संसृतिरप्यवारिता त-
स्माद्बुधो ज्ञानविचारवान् भवेत् १० ननु क्रिया वेदमुखेन नोदिता तथैव वि-
द्या पुरुषार्थसाधनं कर्तव्यता प्राणभृतः प्रचोदिता विद्यासहायत्वमुपैति सा

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri

शोभिनिराकृतिःस्वयं प्रतीपसेनानहशामथाथितेपादाभ्रम्भंगादिनसंगमेति
नाम ४ अहं प्रपन्नोस्मि पदांबुजं प्रभोभवापवर्गंनिजयोगिभावितम् यथांजसा
नमपारमारिर्धिमुचेतरिष्यामितथानुशाधिमां ५ श्रुत्वाथसोमिश्विवचारिलं
तदाप्राहप्रपन्नार्तिहरःप्रसन्नधीः क्षितानमज्ञानतमोपशांतयेश्रुतिप्रपन्न
क्षितिपालमुख्यतेः ६ आदौक्षवर्णेष्वमनुर्मितःकृपाःहित्वासमासादितशुद्ध
मानसाः समाप्यतत्संमनुपलमापलःसमाक्ष्येसज्ञमात्मलब्धये ७ त्रिजा

लकारकादिभिर्निहन्ति विद्याखिलकारकादिकं ॥१५॥ तस्मात्त्यजेत्कार्यमशेषतः
सुधीर्विद्याविरोधान्न समुच्चयो भवेत् ॥ आत्मानुसंधानपरायणाः सदा निवृत्तस
र्वेन्द्रियवृत्तिगोचराः ॥१६॥ यावच्छरीरादिषु माययात्मधीस्तावद्वि[illegible]धेयो वि
धिवादकर्मणां ॥ नेतीति वाक्यैरखिलं निषिध्य तज्ज्ञात्वा परात्मानमथ त्यजेत्क्रि
याः ॥१७॥ यदा परात्मात्मविभेदभेदकं विज्ञानमात्मन्यवभाति भास्वरं ॥ तदै
व माया प्रविलीयतेंजसा कथं भविष्यत्यपि कार्यकारिणी ॥१८॥ विज्ञानमा

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri

पुनः॥११॥कर्माहृतौदोषमपिश्रुति[illegible]र्गौतस्मात्सदाकार्यंमुमुक्षुणा[illegible]ु॥ननुस्वां
ज्ञाध्रुवकार्यंकारिणीविद्यानोकिंविन्मनसाण्येह्रते॥१४॥नसत्यकार्याणिहिपद्ध्व
स३ स्यरःप्रका[illegible]तेऽन्यानपिकार[illegible]काल्पिकान॥तथैवविद्याविधितःप्रकाशितैर्विशि
ष्यतेकर्मभिरेवमुक्तये॥१३॥केचिद्वदंतीहचितंकेवादिनस्तदर्पणदृष्ट[illegible]विरोध स२
कारणत॥देहाभिमानादभिवर्द्धतेक्रियाविद्यागताहंकृतिनःप्रसिध्यति॥१५॥
विशुद्धविज्ञानविरोचनांचिताविद्यात्मवृत्तिश्चरमेतिभण्यते॥उदेतिकर्माखि

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri

राम
४

र्वस्वप्रसिद्धा नतु तत्त्वदर्शिनः २२ तस्माद्बुधैस्त्याज्यमविक्रियात्मभिर्विधानतः
कर्मविधिप्रकाशितम् श्रद्धान्वितैस्तत्त्वमसीति वाक्यतो गुरोः प्रसादादपि शुद्ध
मानसैः २३ विज्ञाय चैकात्म्यमथात्मजीवयोः सुखी भवेन्मेरुरिवाप्रकंपनः
आदौ पदार्थावगतिर्हि कारणं वाक्यार्थविज्ञानविधौ विधानतः २४ तत्त्वंपदा
र्थौ परमात्मजीवकावसीति चैकात्म्यमथानयोर्भवेत् प्रत्यक्परोक्षादि
विरोधमात्मनोर्विहाय संगृह्य तयोश्चिदात्मताम् २५ संशोधितां लक्षण

गीता
४

ज्ञादमलाद्वितीयतेनस्माद्विद्यानपुनर्मे भविष्यति ॥ यदिस्मनश्छेनपुनःप्रस
प्रतेकर्त्ताहमस्मीतिमतिकथंभवेत् ॥१९॥ तस्मात्स्वतंत्रज्ञानेकिमप्यपेक्षतेऽविद्या
विमोहायविभातिकेवला ॥ सातेसरीपश्चतिराहस्मादरंन्यासंप्रशास्ताविवलः
कर्मणांमणं ॥२॥ एतावदिस्यहत्त्वाजिनोभूतिर्ज्ञानेविमोहायनकर्मसाधने
विद्यासमत्वेनतुदर्शितस्त्वयाक्रतुर्नहर्षंनतदाहृतःसमः ॥२१॥ फलैःपृथक्का
द्दहुकारकैःक्रतुःसंसाध्यतेज्ञानमतोविपर्ययं ॥ सप्रस्यवायोध्यहमित्यनात्मधी

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri

एकम् २९ उपाधिभेदानुयतःपृथक्स्थितंस्वात्मानमात्मन्यवधारयेत्क्र
मात् कोशेषुपंचस्वपितत्तदाकृतिर्विभातिसंगात्स्फटिकोपलोयथा ३० असंगरू
पोयमपावृतोऽद्वयोविज्ञायतेस्मिन्नततोविचारतः बुद्धेस्त्रिधावृत्तिरपीहद
श्यतेस्वप्नादिभेदेनगुणत्रयात्मनः ३१ अन्योन्यतोस्मिन्व्यभिचारतोमृषा
नित्येपरेब्रह्मणिकेवलेशिवे देहेंद्रियप्राणमनश्चिदात्मनांसंघादजस्र
त्परिवर्ततेधियः ३२ वृत्तिस्तमोमूलतयाज्ञलक्षणायावद्भवेत्तावदसौभवे

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri

यावल्लिंगतांतावत्स्वमात्मानमथाद्वयोभवेत् एकात्म्यकलाजहतीनसंभवे
न्नथाजहल्लक्षणापविरोधतः २६ सोयंपदार्थविभागलक्षणायुक्तयेनतत्त्वंपदयो
रद्वोयतः रसादिपंचीकृतभूतसंभवंभोगालयंदुःखसुखादिकर्मणाम् २७ श
रीरमाद्यंतमनादिकर्मजंमायामयंस्थूलउपाधिरात्मनः सूक्ष्ममनोबुद्धिरहंक्रि
येंद्रियैःप्राणैरपंचीकृतभूतसंभवम् २८ भोक्तुंसुखादेरपिसाधनंभवेच्छरीर
मन्यद्विदुरात्मनोबुधाः अनाद्यनिर्वाच्यमपीहकारणंमायाप्रधानंतुपरंशरी

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri

राम
६

ल्पितः ३६ असत्ये भूते हि विभाववे यथा रज्ज्वादिके तद्वदीश्वरेण गत विकल्पमाया
रहिते चिदात्मके ऽहंकार एषः प्रथमः प्रकल्पितः ३७ अमात्म्यएवात्मनि सर्वका
रणं निरामये ब्रह्मणि केवले परे इच्छादिरागादिसुखादिधर्मकाः सदाधियः संस
ति हेतवः परे ३८ तस्मात्स्वसुप्तौ न तदभावतः परः सुखस्वरूपेण विभाव्यते हि सः आ
नाद्यविद्योद्भवबुद्धिविंबितो जीवप्रकोशोयमितीर्यते चितः ३९ आत्माधिपः
साक्षितया पृथक्स्थितो बुध्यापरिच्छिन्नपरः स एव हि चिद्विंबसाक्षात्मधि

गीता
६

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri

द्भवः तेनप्रमाणेनानिराकृतनाखिलोहृदासमास्वादितविघ्नमस्तं ३३ यत्ते
दशेहं तगदात्तसद्भूसंपीत्वायथांभः प्रसन्नहातितत्फलं कदाचिदात्मानमते
नजायतेनक्षीयतेनापिविवर्द्धतेमृतः ३४ निरस्तसर्वात्मशयः सुखात्म
कः स्वयंप्रभुः सर्वगतोयमव्ययः एवंहि विज्ञानमयेसुखात्मकेकथंभवो॥
दुःखमयः प्रतीयते ३५ अज्ञानतोऽध्यासवसात्प्रकाशतेज्ञानेविलीयेत
विशेषतः क्षणात् यद्वन्नदन्यच्छविभावतोद्भुमादध्याससिस्याहृरस्तुविप

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri

राम
७

र्विमोहितोऽहं इ दिवेहबुद्धिभिः एवं सदात्मानमखंडितात्मना विचार्यमाणस्य वि
शुद्धभावना ४४ हन्यादविद्यामचिरेण कारकैः रसायनं यद्वदुपासितं रुजः
विविक्त आसीन उपारतेंद्रियो विनिर्जितात्मा विमलांतराशयः ४५ विभावयेदेक
मनन्यसाधनो विज्ञानदृक्केवल आत्मसंस्थितः विश्वं यदेतत्परमात्मदर्शनं वि
लापयेदात्मनि सर्वकारणे ४६ पूर्णश्चिदानंदमयोवतिष्ठते न वेद बाह्यं न च किं
चिदंतरम् पूर्वं समाधेरखिलं विचिंतयेदोंकारमात्रं सचराचरं जगत् ४७ तदे

गीता
७

यंप्रसंगतस्त्वैकत्ववासादनलाक्तलोहवत् १० अन्योन्यमाध्यासवशात्प्रतीयते
जडाजडत्वं च चिदात्मचेतसोः गुरोःसकाशादपिवेदवाक्यतःसञ्जातविद्यानुभ
वो निरीक्ष्यते ११ स्वात्मानमात्मस्थमुपाधिवर्जितं त्यक्त्वेदशेषं जडमात्मगो
चरं प्रकाशरूपोहमजोहमद्वयःसकृद्विभातोहमतीवनिर्मलः १२ वि
शुद्धविज्ञानमयोनिरामयःसंपूर्णआनंदमयोहमक्रियः सदैवमुक्तोहमचिं
त्यशक्तिमानतीन्द्रियज्ञानमविक्रियात्मकः १३ अनंतपारोहमहर्निशंबुधै

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri

वाचांसंप्रलयोहिविश्वकोविभाव्यतेज्ञानवशान्निरोधतः अकारसंज्ञःपुरुषोहि
विश्वकोह्युकारकस्तैजसईर्यतेक्रमात् ४८ः प्राज्ञोमकारःपरिपठ्यतेऽखिलैः
समाधिपूर्वेणनतुतत्वतोभवेत् विश्वंत्वकारंपुरुषंविलापयेदुकारमध्येबहु
धाव्यवस्थितं ४९ ततोमकारेप्रविलाप्यतैजसंद्वितीयवर्णंप्रणवस्यचांतिमे
मकारमप्यात्मनिचिद्घनेपरेविलापयेत्प्राज्ञमपीहकारणं ५० सोहंपरंब्र
ह्मसदाविमुक्तवद्विज्ञानदृङ्मुक्तउपाधितोमलः एवंपरिज्ञातपरात्मभावनः

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri

राम ९

स्वानंदतुष्टः परितिविस्तृतारिवलः ५१ आत्मा नित्यात्मसुखस्वप्रकाशकः साक्षा
द्विमुक्तोनन्तगतिर्विशुद्ध एवं सदाऽत्मस्वसमेधियोगिनो निवृत्तसर्वेन्द्रियगोचर
स्यहि ५२ विनिर्जिताशेषरिपोरहं सदा दृश्यो भवेयं जितषड्गुणात्मनः ध्यात्वै
वमात्मानमहर्निशं मुनिस्तिष्ठेत्सदा मुक्तसमस्तबंधनः ५३ प्रारब्धमश्नन्नभि
मानवर्जितो मय्येव साक्षात्प्रविलीयते ततः आदौ च मध्ये च तथैव चांततो भवं
विदित्वा भयशोककारणं ५४ हित्वा समस्तं विधिवादचोदितं भजेत्स्वमा

गीता ९

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri

राम
१९

तदोदितंत्रियात् ५८ यस्त्वेतदस्तोवयतीहबुद्धिमान्नसमुच्यतेपातकराशि
भिः क्षणात् भ्रातर्यदीदंपरिदृश्यतेजगन्मायेतुसर्वंपरिहृत्यचेतसा ५९ म
द्भावनाभावितशुद्धमानसःसुखीभवानंदमयोनिरामयः यःसेवतेमामगु
णंगुणात्परंहृदाकदावायदिवागुणात्मकम् ६० सोहंस्वपादांचितरेणुभिः
स्पृशन्पुनातिलोकत्रितयंयथामुनिः विज्ञानमेतदखिलश्रुतिसारमेकंवे
दांतवेद्यचरणेनमयैवगीतं ६१ यःश्रद्धयापरिपठेद्गुरुभक्तियुक्तोमद्रू

गीता
१९

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri

त्मानमथाखिलात्मनाम् ज्ञात्मन्यभेदेन विभावयन्निदं ज्ञानात्यभेदेन ममा
त्मनस्तथा ५५ यथा जलं वारिनिधौ यथा पयः क्षीरे वियद्व्योम्नि निलो यथानि
लः इत्थं यदीक्षेद्धि हिलोकसंततो जगन्मयैवेति विभावयन्मुनिः ५६ निराकृता
त्वा श्रुतियुक्तिमानतो यथेंद्र भेदो ह्युपाधिकृन्नमनाद्ययः यावन्न पश्येदखिलं
मदात्मकं तावन्मदाराधनतत्परो भवेत् ५७ श्रद्धालुरत्यूर्जितभक्तिलक्षणो
यस्तस्य दृश्योहमहर्निशं हृदि रहस्यमेतच्छ्रुतिसारसंग्रहं मया विनिश्चित

CC-0.Courtesy Shri K.S.Parihar Librarian Government District Library Varanasi. Digitized by eGangotri